

ΑΡΧΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Ι

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Από άποψη αποστολής (ψυχαγωγικός – φυσιολατρικός - μορφωτικός καλλιτεχνικός - θρησκευτικός - αθλητικός – επαγγελματικός - συνεδριακός τουρισμός κ.α.)

Οι μορφές (κύριες και εναλλακτικές) του τουρισμού

Η εποχικότητα στον τουρισμό αποτελεί χωρίς άλλο το σοβαρότερο πρόβλημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών, προκαλείται δε από παράγοντες οι οποίοι κάθε άλλο παρά εύκολα μπορούν να αντιμετωπιστούν. Για να μπορέσει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της εποχικότητας στον τουρισμό που συνδέεται άμεσα με τις θερινές διακοπές θα πρέπει είτε να καθιερωθούν ισχυρά οικονομικά και μη οικονομικά κίνητρα έτσι ώστε να παρακινείται ο κόσμος να κάνει διακοπές στους εκτός θερινής περιόδου μήνες, είτε να αλλάξουν ορισμένοι βασικοί θεσμοί της οικονομικής και κοινωνικής συμβίωσης ώστε να διευκολυνθεί η τουριστική τους μετακίνηση και εκτός των θερινών μηνών.

Χωρίς τη λήψη τέτοιου είδους δραστικών μέτρων και κυρίως χωρίς την αποδοχή τους εκ μέρους αυτών για τους οποίους λαμβάνονται αυτά, κάθε προσπάθεια προς την κατεύθυνση επέκτασης της τουριστικής περιόδου πρέπει να θεωρείται προκαταβολικά ως αποτυχημένη.

Η έννοια του εναλλακτικού τουρισμού έχει δεχθεί κατά καιρούς πολλούς ορισμούς οι οποίοι όμως τις περισσότερες φορές αποδείχτηκαν τελικά άστοχοι. Στο παρόν κεφάλαιο θα παρουσιαστεί ένας ορισμός της έννοιας του εναλλακτικού τουρισμού και θα γίνει μία συνοπτική παρουσίαση των κυριότερων μορφών εναλλακτικού τουρισμού.

Εναλλακτικός τουρισμός – Εννοιολογική προσέγγιση

Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί τμήμα των ειδικών μορφών τουρισμού, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός ειδικού κινήτρου στη ζήτηση και από την ανάπτυξη μιας αντίστοιχης ειδικής υποδομής (προσφοράς). Με τον εναλλακτικό τουρισμό (alternative tourism), οι άνθρωποι αναζητούν ένα διαφορετικό τρόπο διακοπών, ο οποίος συνδέεται με την προστασία της τοπικής κουλτούρας, την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος αλλά και με την αποφυγή της χρήσης υπηρεσιών οργανωμένου μαζικού τουρισμού.

Οι λόγοι δημιουργίας και ανάπτυξης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού

Η ανάπτυξη των τουριστικών προορισμών εξαιτίας της εκμετάλλευσης των πλουτοπαραγωγικών πόρων, των αρνητικών οικονομικών, περιβαλλοντολογικών, κοινωνικών και πολιτιστικών επιπτώσεων που έχει επιφέρει η μαζικοποίηση του τουρισμού, προκάλεσαν ποικίλες αντιδράσεις. Έτσι κατά τη δεκαετία του 1980, αυτές οι αντιδράσεις οδήγησαν στην αναζήτηση νέων προτύπων τουριστικής ανάπτυξης, προσφιλείς στους διαθέσιμους πόρους. Κάποιοι τουρίστες πάλι αναζητούσαν κάτι διαφορετικό από τη συνηθισμένη μορφή που είχε πάρει πλέον ο τουρισμός. Εδώ λοιπόν έρχεται να κάνει την εμφάνιση του ο εναλλακτικός τουρισμός, ο οποίος, συνήθως, έχει λιγότερες επιβλαβείς επιπτώσεις στα μέρη υποδοχής των τουριστών σε οικονομικό, περιβαλλοντολογικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο. Στους τουρίστες δίνεται η ευκαιρία για μια νέα εμπειρία που ο μαζικός τουρισμός δεν μπορεί να τους προσφέρει.

Ορισμένοι άλλοι λόγοι που οδήγησαν στη δημιουργία και ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι οι εξής:

1. Η προσπάθεια καταπολέμησης της εποχικότητας του τουρισμού και η προσπάθεια να επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος των τουριστικών προορισμών.
2. Τα νέα κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα των ανθρώπων που έχουν ως συνέπεια τη διαφοροποίηση των κινήτρων που ωθούν τους τουρίστες να κάνουν τουρισμό καθώς και η εμφάνιση νέων.
3. Η σημασία του περιβάλλοντος και η προστασία του.
4. Οι επιπτώσεις των τεχνολογικών εξελίξεων στον τουρισμό.
5. Η καταναλωτική διάσταση που αποκτά πλέον η τουριστική εμπειρία.

Οι κύριες και εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Οι ευρύτατα διαδεδομένες μορφές τουρισμού είναι πάρα πολλές. Στο υποκεφάλαιο αυτό γίνεται μία συνοπτική ανάλυση των κυριοτέρων εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Είναι πάρα πολύ συνηθισμένο το φαινόμενο του συνδυασμού δύο ή/και περισσότερων των μία μορφών τουρισμού ταυτόχρονα.

- Γενικός τουρισμός.

Ο γενικός τουρισμός (ή τουρισμός διακοπών – αναψυχής) αποτελεί μία δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου του ανθρώπου και σχετίζεται στενά με την ανάγκη που έχει αυτός για ανάπαυση και αναψυχή.

Η μορφή αυτή του τουρισμού είναι αναμφίβολα η σημαντικότερη, τόσο από την άποψη του μεγέθους στο σύνολο της τουριστικής αγοράς όσο και από την άποψη των αναγκών σε πόρους και υπηρεσίες που απαιτούνται για την καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών.

Ο γενικός τουρισμός ως προς την μορφή του διακρίνεται σε τρεις κατηγορίες:

- α) Τουρισμός περιήγησης, όπου ο τουρίστας παρουσιάζει γεωγραφική κινητικότητα και μετακινείται τον περισσότερο χρόνο των διακοπών του από περιοχή σε περιοχή ή ακόμα και από χώρα σε χώρα,
- β) Τουρισμός διαμονής, όπου ο τουρίστας παραμένει στην ίδια συγκεκριμένη περιοχή ή τόπο της χώρας του τουριστικού προορισμού σε όλη τη διάρκεια των διακοπών του και
- γ) Τουρισμό μικτού χαρακτήρα, που περιλαμβάνει τουρισμό περιήγησης και τουρισμό διαμονής.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι ο γενικός τουρισμός και ιδιαίτερα ο τουρισμός διαμονής είναι η μορφή τουρισμού που κυρίως καλύπτει τον μαζικό τουρισμό.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του γενικού τουρισμού είναι η δημιουργία μιας κατάλληλης υποδομής και ανωδομής.

- Πολιτιστικός τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός σχετίζεται με την επίσκεψη σε έναν τόπο με στόχο την επαφή με τα πολιτιστικά στοιχεία αυτού (αρχαιολογικά, βυζαντινά, κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορία, τέχνες, λαογραφία, κλπ.). Συνήθως δεν εμφανίζεται μόνος του, εκτός των περιπτώσεων εκπαιδευτικών εκδρομών σχολείων, αλλά πραγματοποιείται συμπληρωματικά με κάποιο άλλο είδος τουρισμού, προσφέροντας γνώση και ποικιλία στο τουριστικό προϊόν.

Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, με την ευρύτερη έννοια, ανήκει σε όλους. Όλοι έχουμε το δικαίωμα και την υποχρέωση να κατανοούμε, να εκτιμούμε και να διατηρούμε τις παγκόσμιες αξίες της.

Στην ευρεία έννοια του όρου «κληρονομιά» περιλαμβάνεται τόσο το φυσικό όσο και το πολιτιστικό περιβάλλον. Συμπεριλαμβάνονται ακόμα σ' αυτήν τοπία, ιστορικοί χώροι, τοποθεσίες και δομημένο περιβάλλον, καθώς και η βιοποικιλότητα, οι συλλογές, οι παλιές και συνεχιζόμενες πολιτιστικές πρακτικές, η γνώση και οι ζωντανές εμπειρίες. Στην πολιτιστική κληρονομιά καταγράφεται και απεικονίζεται η μακρόχρονη πορεία της ιστορικής εξέλιξης, ενώ η κληρονομιά αυτή διαμορφώνει ουσιαστικά και την ταυτότητα κάθε έθνους, χώρας, περιοχής ή τόπου και επομένως αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σύγχρονης ζωής. Αυτή είναι ένα δυναμικό σημείο αναφοράς και ένα θετικό μέσο ανάπτυξης και αλλαγών. Η ιδιαίτερη πολιτιστική κληρονομιά και η

συλλογική μνήμη κάθε περιοχής ή κοινωνικού συνόλου αποτελεί αναντικατάστατο και σημαντικό υπόβαθρο για τη σύγχρονη και μελλοντική ανάπτυξη.

Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά, οι ιδιόμορφοι και ζωντανοί πολιτισμοί αποτελούν μέγιστο τουριστικό θέλγητρο.

Ο πολιτιστικός τουρισμός αποτελεί ένα από τα πιο παλιά και πιο δημοφιλή είδη τουρισμού. Από τους περασμένους αιώνες άτομα ή ολιγομελείς ομάδες περιηγητών, αναζητώντας τη γνώση, την εμπειρία, την προσωπική ανακάλυψη, πραγματοποιούσαν ταξίδια σε τόπους με αρχαιολογικό, ιστορικό, λαογραφικό ή πνευματικό - θρησκευτικό ενδιαφέρον, σε άγνωστα μέρη με διαφορετικό πολιτισμό και εθνολογικές ιδιομορφίες. Τα πολιτιστικά αυτά ταξίδια, αν και οργανωμένα από τους ίδιους, μπορεί να θεωρηθούν μια πρώιμη μορφή «πολιτιστικού τουρισμού» ο οποίος, σήμερα πλέον, έχει συγκροτηθεί σε δραστηριότητα με διαφορετικό χαρακτήρα και στόχο από τις άλλες μορφές

τουρισμού.

Ο «πολιτιστικός τουρισμός» προσφέρει ευκαιρίες για πολιτιστική εμπειρία, προσφέρει την περιήγηση στη φυσική, καλλιτεχνική και πνευματική κληρονομιά μιας περιοχής καθώς και στη σημερινή δημιουργία. Απορροφά ένα μεγάλο μέρος του τουριστικού ρεύματος που έχει ιδιαίτερες προσδοκίες για την επίσκεψη σε χώρους με σημαντική πολιτιστική κληρονομιά, οι οποίοι υπαγορεύουν ειδική μεταχείριση, γι' αυτό χρειάζεται μια ειδική οργάνωση και διαχείριση.

Ο πολιτιστικός τουρισμός εμφανίζεται με διαφορετικές μορφές, ανάλογες με το πολιτιστικό περιεχόμενο αυτού.

Ο εθνικός τουρισμός αποτελεί μια ειδική μορφή του πολιτιστικού τουρισμού και ορίζεται ως ο τουρισμός σε μικρές, απομονωμένες και απρόσιτες περιοχές, οι κουλτούρες των οποίων, λόγω των χαρακτηριστικών αυτών, δεν έχουν υποστεί αλλαγές. Τα παραδείγματα προέρχονται κυρίως από τις περιοχές σχετικά «αμόλυντων» άγριων τοπίων, π.χ. ο τουρισμός στους Εσκιμώους. Ένα πρόσθετο χαρακτηριστικό του εθνικού τουρισμού είναι ο σχεδόν απαραίτητος ρόλος των οδηγών (ατόμων), έτσι ώστε να γεφυρωθεί το πολιτισμικό χάσμα μεταξύ τουριστών και εθνικών ομάδων.

Τα θεματικά πάρκα είναι μεγάλα πάρκα διασκέδασης ή αναψυχής με θέλγητρα ομαδοποιημένα ανά θέμα (π.χ. θάλασσα, φύση, ζούγκλα, χαρακτήρες

κινουμένων σχεδίων ή παραμυθιών).

Τα ειδικά γεγονότα είναι διεθνείς και παγκόσμια φεστιβάλ, καρναβάλια, πολιτιστικά και αθλητικά γεγονότα. Πραγματοποιούνται είτε τακτικά - συνήθως κάθε έτος (Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης), κάθε δύο έτη ή κάθε τέσσερα έτη - είτε μία και μοναδική φορά. Πολλά από τα τακτικά γεγονότα (π.χ. Καρναβάλι του Ρίο, Φεστιβάλ του Εδιμβούργου, Oktoberfest στο Μόναχο) χωροθετούνται σε μεγάλες πόλεις λόγω των πλεονεκτημάτων που προαναφέρθηκαν.

Τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα (Ολυμπιακοί Αγώνες, Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου κ.ά.) πραγματοποιούνται κάθε τέσσερα έτη αλλά όχι αναγκαστικά στην ίδια χώρα κάθε φορά. Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις πραγματοποίησης δύο, ανάλογης σημασίας, εκδηλώσεων στην ίδια χώρα. Τα μεγάλα αθλητικά γεγονότα δίνουν στην πόλη, αλλά και τη χώρα, που τα φιλοξενεί τη μοναδική δυνατότητα να «πουλήσει» με άμεσο τρόπο τον εαυτό της, την κουλτούρα της και τα θέλγητρά της σ' ένα ευρύ διεθνές κοινό (π.χ. η τελετή έναρξης των Ολυμπιακών αγώνων της Αθήνας). Τα ειδικά γεγονότα μπορούν να πραγματοποιούνται και σε μικρότερη κλίμακα, αλλά η λειτουργία και η χωρική κατανομή τους παραμένει η ίδια.

Η εμπορευματοποίηση των τυχερών παιχνιδιών και του σεξ αντιπροσωπεύει, μαζί με την κατανάλωση οινόπνευματων ποτών, πλευρές της σύγχρονης κουλτούρας οι οποίες δεν είναι κοινά αποδεκτές - μάλιστα σε κάποιες χώρες απαγορεύονται. Οι σταθμοί που ικανοποιούν τις «ανάγκες» αυτές συγκεντρώνονται κοντά στα σύνορα των χωρών στις οποίες είναι παράνομες. Για παράδειγμα, η δημιουργία του Μόντε Κάρλο οφείλεται στο γεγονός ότι τα τυχερά παιχνίδια ήταν παράνομα στη Γαλλία.

- Τουρισμός υγείας.

Ο τουρισμός υγείας ή θεραπευτικός τουρισμός εξελίσσεται σε μία από τις βασικότερες μορφές τουρισμού, τα δε άτομα που μετέχουν σε αυτόν έχουν ως κύριο κίνητρο την αποκατάσταση και διατήρηση της υγείας τους, τη θεραπεία και ανάρρωσή τους από διάφορες ασθένειες κ.ά. Τα άτομα αυτά είναι συνήθως εύπορα και επενδύουν χρόνο και χρήμα για την υγεία τους. Τα βασικά χαρακτηριστικά αυτής της μορφής τουρισμού αναφέρονται από τη μία πλευρά στη σύνθεση της πελατείας του, που αποτελείται αποκλειστικά από άτομα της δεύτερης και τρίτης ηλικίας και, από την άλλη πλευρά στον τρόπο που προσφέρονται οι τουριστικές υπηρεσίες και που προσδιορίζεται αποκλειστικά από τους φυσικούς του πόρους.

Η μορφή αυτή τουρισμού, εκτός από τις ειδικές εγκαταστάσεις

υδροθεραπείας, λουτροθεραπείας, θαλασσοθεραπείας, λασποθεραπείας, αεροθεραπείας καθώς και καταλύματα αξιώσεων με συμπληρωματικές εγκαταστάσεις, όπως για παράδειγμα εστιατόρια, χώρους άθλησης κλπ., απαιτεί και ειδικές ιατρικές και φυσικοθεραπευτικές υπηρεσίες, προσφερόμενες από εξειδικευμένο προσωπικό.

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, ο τουρισμός υγείας είναι ένας υποτομέας του γενικού τουρισμού που περιλαμβάνει ιατρική, ευεξία και τουρισμό σπα.

1. Ο **ιατρικός τουρισμός** περιλαμβάνει ανθρώπους που ταξιδεύουν ρητά για ιατρική πρόσβαση σε θεραπεία.

2. Οι άνθρωποι ταξιδεύουν για τον **τουρισμό ευεξίας** για να διατηρήσουν ή να ενισχύσουν την προσωπική τους υγεία και την ευημερία.

3. Ο **τουρισμός σπα** επικεντρώνεται στην επούλωση, χαλάρωση ή ομορφιά του σώματος και είναι προληπτικού και/ή θεραπευτικού χαρακτήρα.

Σύμφωνα με επίσημη έρευνα του 2014, στην Ευρώπη των 28 πραγματοποιήθη- και 56 εκατομμύρια εγχώρια και 5,1 εκατομμύρια διεθνή ταξίδια συνολικά. Το μερίδιο του κλασικού τουρισμού σε αυτά τα ταξίδια είναι μικρό, φτάνοντας στο 4,3% όλων των αφίξεων.

Μόνο το 5,8% όλων των εγχώριων αφίξεων και μόνο το 1,1% όλων των διεθνών αφίξεων αφορούν ταξίδια για τουρισμό υγείας.

-Ιατρικός τουρισμός (Medical tourism)

Ο ιατρικός τουρισμός ανήκει στην ευρύτερη έννοια του τουρισμού υγείας. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για ανθρώπους που ταξιδεύουν με βασικό κίνητρο τη λήψη ιατρικών υπηρεσιών τις οποίες συνδυάζουν με τουριστικές υπηρεσίες.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει η οδηγία 2011/24/ΕΕ, όπου αναφέρονται τα εξής:

Η χώρα της ΕΕ που παρέχει τη θεραπεία θα πρέπει να διασφαλίσει ότι:

-Παρέχονται όλες οι αναγκαίες πληροφορίες στους ασθενείς προκειμένου να προβούν σε τεκμηριωμένη επιλογή.

-Υπάρχουν διαφανείς διαδικασίες για την υποβολή παραπόνων.

-Υπάρχουν συστήματα ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης ή παρόμοιες εγγυήσεις.

-Προστατεύεται το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων.

- Οι ασθενείς έχουν πρόσβαση σε γραπτή ή ηλεκτρονική καταγραφή της θεραπείας που

λαμβάνουν..

Στον ευρύ κατάλογο ιατρικών υπηρεσιών που παρέχονται σε αυτή τη μορφή του- ρισμού συμπεριλαμβάνονται:

- οδοντιατρικές εργασίες
- αισθητικές επεμβάσεις
- αναπαραγωγική ιατρική (π.χ. γονιμότητα)

Όπως γίνεται κατανοητό από όσα αναφέραμε παραπάνω, εκείνοι που επιλέγουν να κάνουν χρήση του ιατρικού τουρισμού έχουν συνήθως κάποιους σημαντικούς παράγοντες που τους ωθούν, όπως:

- Χαμηλότερο κόστος ιατρικών υπηρεσιών από τη χώρα προέλευσης των τουριστών.
- Υψηλών προδιαγραφών ιατρικό προσωπικό στη χώρα προορισμού.
- Υπαρξη των κατάλληλων ιατρικών υποδομών στη χώρα υποδοχής.
- Υπαρξη κατάλληλων τουριστικών υποδομών στη χώρα υποδοχής.
- Ευκολία τουριστικής μετακίνησης.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον τουρισμό υγείας, έχουμε τα παρακάτω δεδομένα:

- Τα έσοδα από τον τουρισμό υγείας ανέρχονται συνολικά σε 46,9 δισεκατομμύρια ευρώ στην ΕΕ 28, το οποίο αντιπροσωπεύει το 4,6% του συνόλου τουριστικών εσόδων και το 0,33% του ΑΕΠ της ΕΕ 28.
- Περισσότερα από τα τρία τέταρτα της ΕΕ των εσόδων στον τομέα του τουρισμού υγείας μοιράζονται μόλις πέντε χώρες: η Γερμανία, η Γαλλία, η Πολωνία, η Ιταλία και η Σουηδία.

- Τουρισμός παραχείμασης

Ο τουρισμός παραχείμασης αναφέρεται στις τουριστικές δραστηριότητες ατόμων που κατά τη διάρκεια του χειμώνα κάνουν διακοπές μικρής ή μεγάλης διάρκειας σε χώρες με ήπια κλίματα, για να αποφύγουν τις αντίξοες καιρικές συνθήκες που επικρατούν στους τόπους όπου διαμένουν μόνιμα. Τα άτομα που πραγματοποιούν αυτή τη μορφή τουρισμού ανήκουν συνήθως στη τρίτη ηλικία, αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα υγείας, έχουν ελεύθερο χρόνο στη διάθεσή τους και διαθέτουν σταθερό εισόδημα.

Η ανάπτυξη του τουρισμού παραχείμασης με ταχύτερους ρυθμούς θα εξαρτηθεί από πολλούς παράγοντες, κυρίως όμως από την αρτιότητα των τουριστικών πακέτων παραχείμασης και τη τιμή διάθεσης αυτών στην αγορά, τιμή η οποία πρέπει να είναι σχετικά χαμηλή.

- Επαγγελματικός τουρισμός.

Ο επαγγελματικός τουρισμός είναι δυνατόν να χωριστεί σε διαφορετικές μορφές τουρισμού, οι οποίες είναι: α) επιχειρηματικός τουρισμός, β) εκθεσιακός τουρισμός, γ) τουρισμός κινήτρων, δ) συνεδριακός τουρισμός.

α. Επιχειρηματικός Τουρισμός

Η επιχειρηματική αγορά συμπεριλαμβάνει την ζήτηση που προέρχεται από επιχειρηματίες της Ελλάδας και του εξωτερικού. Η ζήτηση κυρίως προέρχεται από ξένες εταιρείες (κυρίως Ευρωπαϊκές) εδραιωμένες στην Ελλάδα και αντιπροσώπους διεθνών εταιρειών που ταξιδεύουν κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου.

Η μελλοντική ζήτηση, από διεθνείς επιχειρηματίες που επισκέπτονται την Ελλάδα, επηρεάζεται άμεσα από το επίπεδο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μεταξύ Ελληνικών και ξένων εταιρειών.

β. Τουρισμός επιχειρηματικών κινήτρων

Ο τουρισμός επιχειρηματικών κινήτρων, σύμφωνα με την SITE (Society of Incentive Travel Executives), έχει ορίσει τα ταξίδια κινήτρων ως «Ένα σύγχρονο διοικητικό εργαλείο υψηλών επαγγελματικών στόχων που χρησιμοποιείται ως μέσο επίτευξης υψηλών επαγγελματικών στόχων, το οποίο βραβεύει τους συμμετέχοντες με μία μοναδική ταξιδιωτική εμπειρία λόγω της εκπλήρωσης των στόχων αυτών». Σύμφωνα με έρευνα της ένωσης, το 2001 οι δαπάνες των εταιρειών για ταξίδια κινήτρων έφτασαν τα 27 δισεκατομμύρια δολάρια.

Τα ταξίδια προτιμώνται ως μορφή παρακίνησης των εργαζομένων μίας επιχείρησης επειδή:

- Το ταξίδι θεωρείται μία εμπειρία μοναδική που δεν ξεχνιέται γρήγορα. Δύσκολα μπορεί να συγκριθεί με μία τηλεόραση, ή ένα home cinema, όταν πολλά σπίτια ήδη διαθέτουν τέτοιο εξοπλισμό.
- Η ίδια η εμπειρία του ταξιδιού είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να παρακινηθούν τα υπόλοιπα στελέχη της επιχείρησης. Βλέποντας τον υπάλληλο να γυρίζει ενθουσιασμένος από το ταξίδι, μαυρισμένος από τον ήλιο, ξεκούραστος και να δείχνει τις φωτογραφίες που έχει βγάλει, είναι βέβαιο ότι οι συνάδελφοί του που δεν κέρδισαν στο διαγωνισμό θα βάλουν τα δυνατά τους για να είναι αυτοί στη θέση του νικητή στον επόμενο διαγωνισμό.
- Το εισόδημα ενός μέσου υπαλλήλου δεν του επιτρέπει να πραγματοποιήσει τόσο πολυτελή, ακριβά & ιδιαίτερα ταξίδια. Επομένως οι ταξιδιωτικές εμπειρίες που αποκομίζει βελτιώνουν την προσωπικότητα και την κοινωνική του θέση ενώ νιώθει υπερήφανος και για την απόδοσή του.
- Για να κερδίσει ένας υπάλληλος ένα τέτοιο ταξίδι συνεπάγεται πολλές ώρες σκληρής δουλειάς μακριά από το σπίτι και την οικογένειά του. Βραβεύοντας λοιπόν τους καλύτερους υπαλλήλους με ένα ταξίδι, στο οποίο μάλιστα μπορούν να παραβρεθούν οι σύζυγοι ή σύντροφοί τους, το οικογενειακό περιβάλλον δείχνει μεγαλύτερη ανοχή και κατανόηση για τις υπερωρίες και τις συνεχείς απουσίες.
- Κατά τη διάρκεια ενός ταξιδιού κινήτρων συγκεντρώνονται οι καλύτεροι υπάλληλοι της εταιρείας, οι οποίοι έχουν την ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα, να συναναστραφούν ο ένας τον άλλον και να καταπιαστούν με ειδικές εταιρικές δραστηριότητες (team building activities) οι οποίες προορίζονται να αυξήσουν την αποδοτικότητά τους στον εργασιακό χώρο. Με αυτόν τον τρόπο ενθαρρύνεται η συναδελφικότητα και η επικοινωνία μεταξύ τους.

γ. Εκθεσιακός τουρισμός

Η έκθεση ορίζεται ως η παρουσίαση προϊόντων ή/και υπηρεσιών στο ενδιαφερόμενο κοινό με σκοπό την πραγματοποίηση πωλήσεων ή τη γενικότερη ενημέρωση των επισκεπτών.

Οι εκθέσεις χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες, στις γενικές και στις κλαδικές.

Ο λόγος για τον οποίο εντάσσονται οι εκθέσεις στον τουρισμό (και μάλιστα στον επαγγελματικό τουρισμό) είναι επειδή συνεπάγονται την μετακίνηση δύο διαφορετικών ομάδων ανθρώπων, οι οποίες είναι οι εκθέτες, οι οποίοι έρχονται από διάφορες περιοχές προκειμένου να διαφημίσουν τα προϊόντα ή/και τις υπηρεσίες τους (ταξίδι για καθαρά επαγγελματικούς λόγους) και οι επισκέπτες, ορισμένοι εκ των οποίων ταξιδεύουν από διάφορες πόλεις, περιοχές ή ακόμα και χώρες για επαγγελματικούς σκοπούς (κλείσιμο εμπορικών συμφωνιών, ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις ενός κλάδου κ.ά. Αυτό συμβαίνει κυρίως στις κλαδικές εκθέσεις.

Επιπλέον, το ταξίδι των εκθετών και των επισκεπτών, συνεπάγεται τη χρήση διαφόρων τουριστικών υπηρεσιών, όπως κατάλυμα, διατροφή, ψυχαγωγία, μεταφορά κλπ.

Είναι γεγονός ότι ο τουρισμός εκθέσεων, κυρίως όμως των διεθνών, αποτελεί μία ιδιαίτερα σημαντική πηγή εσόδων για τον εκάστοτε προορισμό, αφού προσελκύει άτομα υψηλών εισοδημάτων και αντίστοιχα υψηλής τουριστικής δαπάνης. Η εκθεσιακή δραστηριότητα συνεισφέρει στην μείωση της εποχικότητας καθώς οι περισσότερες εκθέσεις πραγματοποιούνται εκτός της υψηλής περιόδου.

δ. Συνεδριακός Τουρισμός

Στο συνεδριακό τουρισμό υπάγονται κάθε είδους οργανωμένες εκδηλώσεις, όπως τα συνέδρια ή συναντήσεις με μεγάλο ή μικρό αριθμό συμμετοχών και

σε οποιοδήποτε επίπεδο, δηλαδή τοπικό, εθνικό ή διεθνές. Επειδή ο συνεδριακός τουρισμός είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας, δύο ως τέσσερις ημέρες συνήθως, συνδυάζεται με κάποια άλλη μορφή τουρισμού, όπως για παράδειγμα τουρισμό πόλης κλπ.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού σε μια χώρα είναι η δημιουργία κατάλληλης υποδοχής και ανωδομής και συγκεκριμένα η κατασκευή σύγχρονων συνεδριακών κέντρων με τους κατάλληλους εξοπλισμούς και με βοηθητικούς χώρους κάθε είδους, όπως για παράδειγμα εστιατόρια, αναψυκτήρια, χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, ιατρεία, ταχυδρομεία, γραφεία εξυπηρέτησης συνέδρων κλπ. καθώς επίσης η κατασκευή αιθουσών συνεδρίων μεγάλης χωρητικότητας εκ μέρους των μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων του κέντρου και της περιφέρειας.

Οι κύριοι προορισμοί για συνέδρια θεωρούνται οι Η.Π.Α., η Γαλλία, το Χονγκ Κονγκ, η Μεγάλη Βρετανία και η Γερμανία. Γενικά, τα κυριότερα κριτήρια που θα επηρεάζουν την επιλογή του προορισμού είναι η υποδομή και η εικόνα (image) της πόλης ή της περιφέρειας, καθώς επίσης και η προσφερόμενη τιμή. Έρευνα αγοράς που πραγματοποιήθηκε υποδεικνύει ότι η Ελλάδα θεωρείται ελκυστικός προορισμός για την διοργάνωση διεθνών συνεδρίων αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει εκμεταλλευτεί τις προοπτικές ανάπτυξης.

Τα τελευταία χρόνια οι προβολείς του παγκόσμιου τουρισμού έχουν στραφεί σε μια συγκεκριμένη μορφή του, τον συνεδριακό τουρισμό, η οποία συνδυάζει «το τερπνόν μετά του ωφελίμου», δηλαδή την παραδοσιακή μορφή του τουρισμού με επιχειρησιακές, επιστημονικές ή πολιτιστικές δραστηριότητες. Κατά τον 21ο αιώνα ο συνεδριακός τουρισμός παραμένει ένας οικονομικός κλάδος ραγδαία αναπτυσσόμενος, πλουτοφόρος και εποχιακά καταναμεμημένος σε όλο τον χρόνο. Κατέχει το προτέρημα της διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος. Είναι ένα προϊόν που μπορεί να προσφέρει τη μέγιστη αξιοποίηση κάθε ξενοδοχειακού χώρου κατά τη διάρκεια της ημερολογιακής χρονιάς, προσφέροντας έτσι συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των παραδοσιακών μορφών τουρισμού.

Σήμερα τα συνέδρια δεν περιορίζονται σε κάποια συγκεκριμένη θεματολογία ή μορφή.

Ο συνεδριακός τουρισμός αποτελεί σήμερα το σκαλοπάτι με το οποίο ο ελληνικός τουρισμός ως σύνολο, αλλά και οι μεμονωμένοι επιχειρηματίες, μπορούν να ξεπεράσουν την επαγγελματική στασιμότητα και να πετύχουν την υπέρβαση σε νέες προσοδοφόρες τουριστικές δραστηριότητες. Δεν είναι προϊόν που ανέχεται προχειρότητα και χαμηλή ποιότητα υπηρεσιών. Ο επιχειρηματίας που θα θελήσει να προχωρήσει σε αυτό το είδος θα πρέπει να παρέχει την καλύτερη δυνατή ποιότητα υπηρεσιών στο ξενοδοχείο του. Η ανταμοιβή του θα είναι κάτι παραπάνω από εντυπωσιακή. Μερικά από τα πλεονεκτήματα που θα αποκτήσει είναι αύξηση του περιθωρίου κέρδους, παράταση της τουριστικής χρονιάς, έμμεση προώθηση του ξενοδοχείου και ολοκλήρης της περιοχής καθώς και πελάτες υψηλών εισοδηματικών τάξεων.

Ο τουριστικός προορισμός που θα φιλοξενήσει αυτή τη μορφή τουρισμού θα πρέπει να έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

- Ευκολία στην πρόσβαση με το κατάλληλο συγκοινωνιακό δίκτυο.
- Να υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις (συνεδριακές αίθουσες, διαμονή κ.λ.π.).

- Να μην απαιτείται ιδιαίτερα μεγάλος χρόνος ταξιδιού προς τον προορισμό.
- Η εικόνα του προορισμού να είναι θετική για τους συμμετέχοντες ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή συμμετοχή.
- Να επικρατούν ευνοϊκές κλιματικές συνθήκες.

Το θέμα του συνεδρίου μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το θέμα και την κοινή ιδιότητα των συμμετεχόντων (π.χ. ιατρικά, επιστημονικά κ.λπ.).

Ορολογία εκδηλώσεων συνεδριακού χαρακτήρα

• **Συνέδρια – Convention - Congress:** Το θέμα του συνεδρίου είναι ανάλογο με την ιδιότητα των συνέδρων και πραγματοποιείται συνήθως σε ετήσια βάση.

• **-Διασκέψεις – Συνδιασκέψεις - Conference:** Είναι συνώνυμος ως όρος με τον προηγούμενο, μόνο που απαιτείται η ενεργός συμμετοχή του κοινού.

• **Στρογγυλή τράπεζα – Round Table conferences:** Πρόκειται για συνάντηση μικρού αριθμού ατόμων ισότιμων με έναν πρόεδρο προκειμένου να υπάρξει κάποια απόφαση.

• **Ημερίδες:** Πρόκειται για συνεδριακή εκδήλωση με διαλέξεις που διαρκούν μία ημέρα.

• **Φόρουμ:** Συνεδριακή εκδήλωση όπου υπάρχει ομάδα εισηγητών και ακολουθούν ερωτήσεις-απαντήσεις με την ενεργό συμμετοχή του κοινού.

• **Σεμινάρια:** Υπάρχει μικρός αριθμός συμμετεχόντων με βασικό στόχο την επιμόρφωση ατόμων.

• **Workshops:** Μικρές ομάδες 15-30 ατόμων για μελέτη συγκεκριμένου θέματος.

• **Meetings:** Εταιρικές συναντήσεις με ενδιαφέρον για τα στελέχη της επιχείρησης.

Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της Ελλάδας όσον αφορά τον συνεδριακό τουρισμό

- Τα πλεονεκτήματα της Ελλάδας

Η χώρα μας διαθέτει (εκτός των άλλων άριστες κλιματολογικές συνθήκες) ένα σημαντικό πλεονέκτημα για να επιλεγεί για τη διοργάνωση ενός συνεδρίου:

την πληθώρα των αξιοθέατων. Είναι απαραίτητο για οποιονδήποτε διοργανωτή συνεδρίου να μπορεί να προτείνει εξωσυνεδριακές εκδηλώσεις που θα αποτελέσουν κίνητρο για τον προσκεκλημένο προκειμένου να συμμετάσχει στο συνέδριο. Αυτό συμβαίνει διότι μπορεί ο τυπικός λόγος διοργάνωσης συνεδρίων να είναι η ανταλλαγή πληροφοριών, ωστόσο δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί (και πρέπει) να είναι και ένα ταξίδι αναψυχής.

Έτσι εάν υπολογίσουμε ότι τα συνέδρια μπορούν να διεξαχθούν κυρίως σε αστικά κέντρα, τότε υπάρχουν στην Ελλάδα ενδιαφέρουσες περιηγητικές προτάσεις σε ακτίνα 50χλμ. απ' όλες τις πρωτεύουσες των νομών.

Η ουσία αυτής της πρότασης εναλλακτικού τουρισμού είναι συνδεδεμένη άμεσα με την περιφερειακή ανάπτυξη η οποία είναι τόσο αναγκαία. Ο συνεδριακός τουρισμός μπορεί να συμβάλλει στην ισόρροπη και δυναμική ανάπτυξη της περιφέρειας, χωρίς να επιφέρει τις στρεβλώσεις (τιμολογιακές, εποχιακές, ανταγωνισμού κλπ.) που έχει ο παραθεριστικός τουρισμός του καλοκαιριού. Πρόκειται για ένα χρυσοφόρο προϊόν και πρέπει να επιταχυνθούν οι διαδικασίες για την ανάπτυξή του.

- Μειονεκτήματα της Ελλαδικής υποδομής

Μπορεί η διοργάνωση συνεδρίων να αποδειχθεί ιδιαίτερα κερδοφόρα, αλλά στην πράξη αν θέλουμε να αναφερόμαστε σε ουσιαστικά κέρδη θα πρέπει να καλλιεργήσουμε εντατικά το έδαφος της γενικής τουριστικής υποδομής, η οποία ακόμα βρίσκεται σε υποτυπώδες στάδιο. Καλό συγκοινωνιακό δίκτυο (αεροπορικό, σιδηροδρομικό, οδικό, ακτοπλοϊκό) δεν υπάρχει.

Η διοργάνωση ενός συνεδρίου προϋποθέτει, είτε συνεδριακό κέντρο εντός του ξενοδοχείου, είτε αυτόνομο μεγάλο συνεδριακό κέντρο στην ευρύτερη περιοχή. Στην Ελλάδα, δυστυχώς οι κατάλληλοι χώροι για συνέδρια δυναμικότητας 500 και άνω ατόμων είναι περιορισμένοι. Λίγα είναι τα ξενοδοχεία που μπορούν να προσφέρουν ταυτόχρονα συνεδριακή υποδομή και διευκολύνσεις πολλών αστέρων.

-Χιονοδρομικός τουρισμός

Βασικό κίνητρο των τουριστών προκειμένου να αναζητήσουν αυτό το είδος τουρισμού είναι η συμμετοχή τους σε δραστηριότητες όπως η χιονοδρομία, το έλκηθρο κ.λπ. Προκειμένου να είναι δυνατή αυτή η μορφή τουρισμού, πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένες εγκαταστάσεις και οι ανάλογες κλιματικές συνθήκες, για αυτό συνήθως αφορά τη χειμερινή περίοδο. Στην Ελλάδα υπάρχουν τα εξής χιονοδρομικά κέντρα (ΦΕΚ 155 τεύχος Α 30/7/2014).

1. Χελμού, Καλάβρυτα, Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας
2. Μαινάλου, Τρίπολη, Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας
3. Τυμφρηστού, Βελούχι, Καρπενήσι, Περιφερειακή Ενότητα Ευρυτανίας
4. Πηλίου, Περιφερειακή Ενότητα Μαγνησίας
5. Περτουλίου, Περιφερειακή Ενότητα Τρικάλων
6. Βέρνου (Βίτσι), Περιφερειακή Ενότητα Καστοριάς
7. Καρακολίου Μετσόβου, Ήπειρος, Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων
8. Προφήτη Ηλία Μετσόβου, Ήπειρος, Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων

9. Ανήλιου Μετσόβου, Ήπειρος
Περιφερειακή Ενότητα
Ιωαννίνων

10. Βασιλίτσας, Περιφερειακές Ενότητες Γρεβενών και Ιωαννίνων

11. Βίγλας Πισοδερίου, Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας

12. Ελατοχωρίου, Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας

13. Σελίου, Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας

14. 3-5 Πηγάδια Νάουσας, Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας

15. Καΐμακτσάλαν (Βόρας), Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας

16. Λαϊλιά, Περιφερειακή Ενότητα Σερρών

17. Φαλακρού, Περιφερειακή Ενότητα Δράμας

18. Γεροντόβραχου Παρνασσού, Περιφερειακές Ενότητες Βοιωτίας/
Φωκίδας/Φθιώτιδας

19. Παγγαίου, Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας

20. Αγράφων Δήμου Λίμνης Πλαστήρα, Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας

21. Χρυσό Ελάφι, Περιφερειακή Ενότητα Ημαθίας

22. Ανώγεια – Ψηλορείτη, Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνης

23. Παρνασσός, Περιφερειακές Ενότητες Βοιωτίας/Φωκίδας/Φθιώτιδας

24. Ζήρεια, Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας

- Τουρισμός άθλησης

Ο τουρισμός άθλησης έχει σαν κύριο κίνητρο την άσκηση ενός αθλήματος, όπως είναι για παράδειγμα η ποδηλασία, η ιππασία, το τένις, η πεζοπορία, το γκολφ, διάφορα προγράμματα γυμναστικής κ.ά.

Η άθληση σαν απασχόληση κατά τη διάρκεια των διακοπών, θεωρείται, σε αυτή τη μορφή τουρισμού, ο πιο σημαντικός παράγοντας επιλογής ενός προορισμού, μαζί με τη δυνατότητα πραγματοποίησης εκδρομών και

περιηγήσεων.

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού είναι η ύπαρξη αθλητικών εγκαταστάσεων τόσο εντός των ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων όσο και στην ευρύτερη περιοχή, καθώς και η απασχόληση έμπειρων γυμναστών, εκπαιδευτών αθλημάτων κλπ. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι μία τέτοια επένδυση σε συμπληρωματικές εγκαταστάσεις άθλησης ανεβάζει το επίπεδο αξίας και απόλαυσης των διακοπών, παράλληλα δε με την ανταγωνιστικότητα και το κύρος της ξενοδοχειακής επιχείρησης, βελτιώνει την πληρότητά της και γενικά προσελκύει πελατεία υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

-Τουρισμός γκολφ

Το ταξίδι για συμμετοχή σε μια αθλητική διοργάνωση ξεκίνησε από την αρχαία Ελλάδα για τη συμμετοχή στους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Ο τουρισμός γκολφ είναι μια μορφή τουρισμού που συμπεριλαμβάνεται στην ευρύτερη του αθλητικού τουρισμού, ο οποίος είναι ένας από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενοι τομείς του τουρισμού.

Πρόκειται λοιπόν για «*την πραγματοποίηση ταξιδιού μακριά από τον τόπο μόνιμης διαμονής του τουρίστα προκειμένου να λάβει μέρος ή να παρακολουθήσει τη συγκεκριμένη αθλητική δραστηριότητα*» (An introduction to Golf tourism, Goodfellow Publishers, Introduction).

Σύμφωνα με τις τελευταίες έρευνες, οι γκόλφερ, στην ερώτηση εάν προτιμούν να κλείσουν ένα ταξιδιωτικό πακέτο γκολφ οργανωμένο ως πακέτο ή κά- νουν ανεξάρτητη κράτηση, διαπιστώνεται ότι:

- Λίγο περισσότεροι από το 50% αποφασίζουν να κάνουν ανεξάρτητη κράτηση. Το φύλο δεν παίζει ρόλο στην επιλογή αυτή.
- Αντίθετα, η συγκεκριμένη επιλογή επηρεάζεται από την ηλικία του γκόλφερ. Ειδικότερα, οι περισσότεροι μεγαλύτερης ηλικίας γκόλφερ επιλέγουν ένα έτοιμο πακέτο, σε αντίθεση με τους νεότερης ηλικίας που κάνουν κράτηση ανεξάρτητα.

Επίσης, σύμφωνα με τις έρευνες που αφορούν τις τάσεις των τουριστών, την περασμένη χρονιά οι γκόλφερ από Μεγάλη Βρετανία, Σουηδία και Γερμανία στο μεγαλύτερο ποσοστό τους επιλέγουν προορισμούς εκτός της χώρας μόνιμης διαμονής τους. Αντίθετα, οι Γάλλοι προτιμούν τους εγχώριους τουριστικούς προορισμούς για το άθλημα.

Τέλος, θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι τουρίστες αναζητούν τα γήπεδα γκολφ τα οποία επισκέπτονται να διαθέτουν:

- ποικιλία στις πίστες για παιχνίδι,
- υψηλή ποιότητα διαμονής και φαγητού,
- κοντινούς προορισμούς και
- οργανωμένα πακέτα.

- Τουρισμός περιπέτειας

Ο τουρισμός περιπέτειας πρόκειται για μία μορφή τουρισμού με έντονο το στοιχείο του απροσδόκητου, του άγνωστου και της έκπληξης. Φωτογραφικά σαφάρι, περιπλανήσεις σε άγνωστες περιοχές, rafting, canoe και kayak σε ορμητικούς ποταμούς, ορειβάσια κ.ά., αποτελούν μερικά από τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα.

Τα άτομα που κάνουν τουρισμό περιπέτειας είναι συνήθως άνθρωποι νεαρής ηλικίας (μέχρι 40 ετών), κατά κύριο δε λόγο ελεύθεροι επαγγελματίες και στελέχη επιχειρήσεων.

Στο άμεσο μέλλον η ζήτηση για αυτή τη μορφή τουρισμού προβλέπεται να σημειώσει, διεθνώς, αύξηση, έρχεται δε να καλύψει μια ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου των αστικών κέντρων για εκτόνωση από το στρες και το άγχος που προκαλείται από τον σύγχρονο τρόπο ζωής και την ανία της ρουτίνας.

- Τουρισμός τρίτης ηλικίας

Η τάση που υπάρχει σήμερα για περισσότερα και μακρύτερα ταξίδια επηρέασε, όπως είναι φυσικό, και την τρίτη ηλικία που συνήθως διαθέτει ελεύθερο λόγο, σταθερό εισόδημα, υψηλό δείκτη αποταμίευσης λόγω νοοτροπίας και τρόπου ζωής, μα πάνω απ' όλα μεγάλη επιθυμία για ταξίδια και γενικότερα για τουρισμό.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις των ειδικών, το ποσοστό συμμετοχής της τρίτης ηλικίας στο συνολικό πληθυσμό της γης θα αυξηθεί αισθητά τα επόμενα χρόνια, δημιουργώντας έτσι ένα νέο τμήμα της τουριστικής αγοράς, το οποίο θα έχει μεγάλο δείκτη ροπής για τουρισμό. Η τρίτη ηλικία ως τουριστικό δυναμικό συνήθως χαρακτηρίζεται από συντηρητικότητα και κινείται συνήθως στο εσωτερικό της χώρας ή σε χώρες κοντινές.

- Οικογενειακός τουρισμός

Είναι γνωστό ότι η ύπαρξη παιδιών σε μια οικογένεια αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα επιλογής τόσο του τόπου διακοπών όσο και του χρόνου που θα πραγματοποιηθούν αυτές.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του οικογενειακού τουρισμού είναι

η δημιουργία κατάλληλης υποδομής και ανωδομής, όπως για παράδειγμα παιδικές χαρές, παιδικές πισίνες, παιδικοί σταθμοί κλπ., καθώς και εξειδικευμένο προσωπικό για να προσέχει και συντροφεύει τα παιδιά, κυρίως δε τα μικρά.

- Ορεινός τουρισμός

Ο ορεινός τουρισμός, αν και παρουσιάζει ομοιότητες με τον τουρισμό χειμερινών σπορ, δεν μπορεί να ταυτιστεί με αυτόν. Και αυτό γιατί δεν έχει κλιματολογικούς και χρονικούς περιορισμούς εκδήλωσης και αναφέρεται στο σύνολο των δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού, που εκδηλώνεται αποκλειστικά και μόνο σε ορεινές περιοχές.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού είναι η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων που δένουν με το φυσικό περιβάλλον και διαθέτουν όσο το δυνατόν περισσότερους συμπληρωματικούς χώρους, όπως εστιατόρια, μπαρ, αίθουσες αναψυχής κ.ά. Επίσης θα πρέπει να υπάρχουν ελκυστικά σηματοδοτημένα μονοπάτια και φυσικές διαδρομές και να υπάρχει πάρα πολύ καλή συγκοινωνιακή σύνδεση.

- Τουρισμός χειμερινών σπορ

Ο τουρισμός χειμερινών σπορ καλύπτει το σύνολο των τουριστικών δραστηριοτήτων που διεξάγονται στη διάρκεια του χειμώνα. Η ανάπτυξη του τουρισμού χειμερινών σπορ προϋποθέτει τη δημιουργία κατάλληλης υποδομής, όπως για παράδειγμα οργανωμένα χιονοδρομικά κέντρα, πίστες πάγου για έλκηθρα, αγωνιστικές πίστες σκι, πίστες σκι για παιδιά, πίστες σκι για αρχάριους και ερασιτέχνες σκιέρ, τουριστικά καταλύματα κυρίως 5 και 4 αστέρων, συγκοινωνιακή σύνδεση των κέντρων χειμερινών σπορ με τα

μεγάλα αστικά κέντρα και τους χώρους υποδοχής τουριστών, όπως για παράδειγμα αεροδρόμια, σιδηροδρομικούς σταθμούς, λιμάνια. Οι τουρίστες αυτοί είναι κατά κύριο λόγο υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Ο διεθνής τουρισμός χειμερινών σπορ δεν έχει αναπτυχθεί ιδιαίτερα στην Ελλάδα κυρίως επειδή η κύρια τουριστική αγορά της Ελλάδας, οι κάτοικοι της κεντρικής Ευρώπης, έχουν άμεση πρόσβαση (σε πολλές περιπτώσεις ακόμα και με το αυτοκίνητό τους) στις Άλπεις, το κυριότερο προορισμό χειμερινών σπορ της Ευρώπης. Αυτό το γεγονός οδηγεί τη χώρα μας εκτός συναγωνισμού καθώς οι τουρίστες δεν χρειάζεται να χρησιμοποιήσουν αεροπλάνο προκειμένου να φτάσουν στον προορισμό τους.

Επίσης η περίοδος όπου χιονίζει στα χιονοδρομικά κέντρα της Ελλάδας δεν είναι πάντοτε η ίδια. Η προϋπόθεση προκειμένου να επιλέξουν οι τουρίστες έναν προορισμό για χειμερινά σπορ είναι η ύπαρξη καλής ποιότητας χιονιού.

- Αγροτικός τουρισμός ή αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός ή αγροτικός τουρισμός, όπως χαρακτηρίζεται και αλλιώς, αναφέρεται στις δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του αγροτικού περιβάλλοντος και της αγροτικής ζωής. Συγκεκριμένα αναφέρεται σε μορφές τουριστικών δραστηριοτήτων που εντάσσονται οργανικά και αρμονικά στον αγροτικό χώρο και περιλαμβάνει διάφορες τουριστικές δραστηριότητες που είναι συμπληρωματικές ή δεν έρχονται σε σύγκρουση με άλλες δραστηριότητες όπως για παράδειγμα οικονομικές και κοινωνικές, που χαρακτηρίζουν τον αγροτικό χώρο. Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική και εμπειρία, ο αγροτικός τουρισμός διακρίνεται σε δύο βασικές μορφές:

Σε εκείνη που καλύπτει υποδοχή και φιλοξενία τουριστών σε αγροκτήματα, όπου οι φιλοξενούμενοι συμμετέχουν στη ζωή των αγροτών και στις αγροτικές δραστηριότητες γενικότερα. Η μορφή αυτή αγροτουρισμού είναι ευρύτερα γνωστή σαν διακοπές αγροικιών.

Σε εκείνη που αφορά στη δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων και ενοικιαζομένων δωματίων σε εξωαστικούς μικρο συνοικισμούς, όχι απαραίτητα αγροτικού χαρακτήρα, και τη φιλοξενία τουριστών σε αυτά συνήθως με το σύστημα “κλίνη και πρόγευμα”.

Η ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού σε οποιαδήποτε αγροτική περιοχή προϋποθέτει τη δημιουργία της κατάλληλης εκείνης υποδομής και ανωδομής που θα επιτρέψει την ανάπτυξη των σχετικών δραστηριοτήτων, όπως για παράδειγμα εσωτερική διαμόρφωση και εξοπλισμός δωματίων που

προορίζονται για ενοικίαση, διάνοιξη δρόμων ή βελτίωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου, δημιουργία χώρων εστίασης και αναψυχής, αξιοποίηση των τουριστικών φυσικών πόρων της περιοχής κλπ.

- Time Sharing

Χρονομεριστική Μίσθωση (Time sharing) είναι η σύμβαση που αφορά στην απόκτηση δικαιώματος χρήσης ενός ακινήτου για συγκεκριμένη περίοδο εντός του έτους, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη της μιας εβδομάδας και συνάπτεται για διάστημα 3 έως 60 ετών, έναντι συνολικού τιμήματος. Ακίνητο θεωρείται το τουριστικό κατάλυμα (κατά το Ν.1652/86 και το εκτελεστικό του πλαίσιο, μόνο ξενοδοχεία τάξης 5*, 4* και 3* καθώς και αυτοεξυπηρετούμενα καταλύματα) που λειτουργεί με το ειδικό σήμα λειτουργίας του Ε.Ο.Τ.

Η σύγχρονη αυτή μορφή τουρισμού, που ας σημειωθεί έχει κατά κανόνα πελατεία μέσης και υψηλής στάθμης, βασίζεται στην αρχή πώλησης του δικαιώματος χρήσης ορισμένων ημερών ή εβδομάδων σε ένα ξενοδοχείο ή ένα συγκρότημα διαμερισμάτων την ίδια χρονική περίοδο κάθε χρόνο και για μία περίοδο ετών ανάλογη της συμφωνίας (πέντε, δέκα, δεκαπέντε ή και παραπάνω έτη). Επειδή όμως είναι πολύ φυσικό ο αγοραστής του δικαιώματος αυτού να αρχίσει γρήγορα να κουράζεται με την ιδέα και μόνο της επιστροφής στο ίδιο μέρος, στο ίδιο ξενοδοχείο ή συγκρότημα διαμερισμάτων, την ίδια χρονική περίοδο κάθε χρόνο, οδηγήθηκε εκ των πραγμάτων να επιδιώξει την ανάπτυξη δικτύων ανταλλαγής παρόμοιων δικαιωμάτων. Έτσι ο πελάτης του time sharing μπορεί πλέον να ανταλλάξει το δικαίωμα χρήσης που έχει αγοράσει σε ένα κατάλυμα για ορισμένο χρονικό διάστημα κάθε χρόνο, με παρόμοιο δικαίωμα χρήσης άλλου αγοραστή σε κάποιο άλλο κατάλυμα όχι μόνο σε άλλη περιοχή, αλλά και σε άλλη χώρα. Επίσης μπορεί να το νοικιάσει ή να το κληροδοτήσει, όπως ακριβώς συμβαίνει και με τα άλλα ακίνητα.

Ειδικότερα, πολλά από τα ξενοδοχεία έχουν αρχίσει να συνειδητοποιούν ότι γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο γι' αυτά να πετύχουν ικανοποιητική απόδοση του επενδυμένου κεφαλαίου, όταν εξαρτώνται μόνο ή κυρίως από το παραδοσιακό τουριστικό πακέτο, σε μια εποχή που οι Tour Operator πιέζουν συνεχώς για χαμηλότερες τιμές. Γι' αυτό και επιδιώκουν να εφαρμόσουν το σύστημα των χρονομεριστικών διακοπών που τους εξασφαλίζει, πέρα από την αρχική εισροή κεφαλαίων, ένα σταθερό εισόδημα και μια σταθερή πληρότητα με τουρίστες, κατά κανόνα, μέσης και υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Ο μισθωτής time – sharing τουριστικού καταλύματος προστατεύεται με πολλούς τρόπους από το κράτος.

- Θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι ο τουρισμός που αφορά μια κατηγορία πελατών που επισκέπτονται διάφορους θρησκευτικούς τόπους είτε για λόγους λατρείας είτε για να πάρουν μέρος σε διάφορες θρησκευτικές εκδηλώσεις ή

τελετές ή για να εκπληρώσουν κάποιο τάμα.

Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι περιορισμένης διάρκειας (1 – 4 ημέρες). Αναπτύσσεται όλες τις εποχές του χρόνου, παρουσιάζει όμως ιδιαίτερες κορυφώσεις σε συγκεκριμένες ημερομηνίες που συνδέονται με γεγονότα ιδιαίτερης θρησκευτικής σημασίας (Πάσχα, Δεκαπενταύγουστος).

- Οικολογικός τουρισμός ή οικοτουρισμός

Για την ανάπτυξη του οικολογικού τουρισμού αποφεύγονται οι βαριές κατασκευές, ενώ τόσο ο τουρίστας όσο και το τουριστικό κύκλωμα υποδοχής σέβονται το φυσικό περιβάλλον, σε σημείο μάλιστα που αποφεύγονται τα μαζικά μέσα μετακίνησης, όπου είναι δυνατό αυτό. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του οικολογικού τουρισμού εντάσσεται η τουριστική ανάπτυξη παραδοσιακών οικισμών, βιοτόπων, εθνικών δρυμών κλπ. Ο οικολογικός τουρισμός είναι το αντίθετο του μαζικού τουρισμού και των προβλημάτων που επιφέρει αυτός, για το λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη και επιτακτική η ανάπτυξή του, όπου αυτή είναι εφικτή.

- Λαϊκός τουρισμός

Ο λαϊκός τουρισμός είναι μια μορφή τουρισμού που χαρακτηρίζεται από την πελατεία του, η οποία αποτελείται από άτομα χαμηλής εισοδηματικής στάθμης. Παρά το γεγονός ότι οι οικονομικές ωφέλειες από αυτήν την μορφή τουρισμού δεν είναι σημαντικές, όλες χωρίς εξαίρεση οι χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών έχουν λίγο πολύ αναπτύξει την απαραίτητη υποδομή και ανωδομή για την εξυπηρέτηση τουριστών αυτής της κατηγορίας. Συγκεκριμένα έχουν κατασκευαστεί ξενοδοχεία χαμηλών κατηγοριών, καθώς και camping που προσφέρουν υπηρεσίες σε χαμηλή τιμή. Πρέπει να τονιστεί ότι camping επιλέγουν και αρκετές οικογένειες (λόγω του χαμηλού κόστους) αλλά και άτομα που θέλουν να έχουν άμεση επαφή με τη φύση.

- Επιλεκτικός ή ποιοτικός τουρισμός

Ο ποιοτικός ή επιλεκτικός τουρισμός πραγματοποιείται κατά κανόνα από άτομα υψηλής εισοδηματικής στάθμης που, όπως μπορεί να συμπεράνει κανείς, όχι μόνο θέλουν αλλά και μπορούν να ξοδέψουν μεγάλα ποσά για την ικανοποίηση των τουριστικών τους αναγκών ή επιθυμιών. Τα άτομα αυτά ταξιδεύουν συνήθως μεμονωμένα, δηλαδή κάνουν ατομικό τουρισμό.

Τα άτομα που κάνουν ποιοτικό τουρισμό ξοδεύουν πολλά χρήματα για την ικανοποίηση των τουριστικών τους αναγκών ή επιθυμιών, ταυτόχρονα είναι και απαιτητικά.

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του ποιοτικού τουρισμού είναι η ύπαρξη ξενοδοχείων 5 και 4 αστέρων με συμπληρωματικούς χώρους, υψηλής ποιοτικής στάθμης service, νυχτερινή ζωή, καλλιτεχνική κίνηση, ανεπτυγμένη αγορά, μουσεία, πινακοθήκες, άνετα μεταφορικά μέσα, καθαρό περιβάλλον.

- Κοσμοπολίτικος τουρισμός

Η πελατεία του κοσμοπολίτικου τουρισμού είναι κατά κύριο λόγο ο κόσμος της αριστοκρατίας και οι μεγιστάνες του πλούτου που συχνά ταξιδεύουν από το ένα κοσμοπολίτικο κέντρο στο άλλο. Όπως γίνεται αντιληπτό, τα άτομα αυτά ξοδεύουν μεγάλα χρηματικά ποσά τόσο κατά τη τουριστική τους μετακίνηση όσο και κατά τη διαμονή τους στον τουριστικό προορισμό που επισκέπτονται, γι' αυτό και οι απαιτήσεις τους για υψηλής ποιότητας υπηρεσίες είναι ιδιαίτερα αυξημένες.

Τα άτομα που κάνουν κοσμοπολίτικο τουρισμό ταξιδεύουν συνήθως με ιδιότητα μεταφορικά μέσα (αεροπλάνα και θαλαμηγούς). Στον τουριστικό προορισμό διαμένουν είτε σε ξενοδοχεία πολυτελείας είτε σε ενοικιασμένες πολυτελείς επαύλεις είτε σε ιδιόκτητες πολυτελείς θαλαμηγούς. Επίσης η ζωή που κάνουν τα άτομα αυτά είναι κοσμική, κάτι άλλωστε που είναι φυσικό και απόλυτα συνυφασμένο με την συγκεκριμένη μορφή τουρισμού.

Η ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού είναι οπωσδήποτε δύσκολη και αυτό γιατί εκτός από την κατάλληλη υποδομή και ανωδομή, απαιτείται και η καταξίωση του τουριστικού προορισμού στη συνείδηση της συγκεκριμένης πελατείας ως τόπος κοσμοπολίτικου τουρισμού. Αυτό όμως απαιτεί συνεχή και έντονη προσπάθεια, κυρίως όμως μεγάλα περιθώρια χρόνου και προσμονής.

- Τουρισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες

Ο τουρισμός ατόμων με ειδικές ανάγκες είναι μια ειδική μορφή τουρισμού, η ανάπτυξη της οποίας προωθείται συνεχώς και σε περισσότερες χώρες. Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη αυτής της μορφής τουρισμού είναι η δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων που να διαθέτουν ανάλογο εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση αυτών των τουριστών, όπως και η δημιουργία και προσφορά τουριστικών πακέτων που θα απευθύνονται σε αυτήν την κατηγορία πελατών και θα ικανοποιούν τις δικές της ανάγκες ή επιθυμίες.

Επίσης θα πρέπει οι χώρες υποδοχής που επιθυμούν να αναπτύξουν αυτή τη μορφή τουρισμού να θεσπίσουν ειδικές τεχνικές προδιαγραφές που θα πρέπει να τηρούν απαραίτητα όλες οι τουριστικές εγκαταστάσεις, καθώς και οι Ο.Τ.Α. και οι δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμοί. Τέτοιου είδους προδιαγραφές είναι π.χ. ράμπες, ανελκυστήρες, κ.ά., ώστε να είναι δυνατή η χρήση όλων των υπηρεσιών από τους τουρίστες με ειδικές ανάγκες χωρίς προβλήματα. Επίσης θα πρέπει να υπάρχει καλό συγκοινωνιακό δίκτυο, το οποίο θα επιτρέπει την άνετη πρόσβαση αυτών των ατόμων σε αυτά.

- Θαλάσσιος τουρισμός

Με τον όρο Θαλάσσιος τουρισμός εννοούνται όλες οι δραστηριότητες που παρέχονται ως τουριστικές υπηρεσίες και αφορούν τη μεταφορά, περιήγηση, διαμονή και ψυχαγωγία, σε άμεση σχέση με το υγρό στοιχείο. Σημαντική δραστηριότητα του θαλάσσιου τουρισμού είναι η ναύλωση σκαφών αναψυχής κάθε είδους και οι κρουαζιέρες. Η πελατεία στην οποία απευθύνεται και οι ανάγκες ή επιθυμίες της οποίας ικανοποιεί, είναι κατά το πλείστον τουρίστες υψηλής εισοδηματικής στάθμης.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη θαλάσσιου τουρισμού είναι η δημιουργία της κατάλληλης υποδομής.

α. Yachting ("Flotilla holidays").

Yachting ή αλλιώς Flotilla Holidays ονομάζεται η μετακίνηση τουριστών με ιδιόκτητο ή ενοικιασμένο τουριστικό σκάφος αναψυχής.

Τα "Flotilla holidays" είναι μία από τις μορφές του θαλάσσιου τουρισμού, η οποία είναι εξειδικευμένη και ποιοτική. Οι τουρίστες ενοικιάζουν για ένα χρονικό διάστημα ένα σκάφος αναψυχής, με πλήρωμα ή χωρίς, για να κάνουν μια θαλάσσια περιήγηση. Η διάρκεια μίας τέτοιας περιήγησης κυμαίνεται από μία εβδομάδα έως 50 μέρες, συνήθως όμως είναι δύο εβδομάδων.

Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν πάνω από 4.000 ελληνικά επαγγελματικά σκάφη αναψυχής που διατίθενται για ναύλωση, τα οποία καλύπτουν όλες τις απαιτήσεις των τουριστών. Προσφέρονται σε όλα τα μεγέθη και σχήματα, με μίσθωμα που αντιστοιχεί ανάλογα με την προβλεπόμενη πολυτέλεια.

Κατηγορίες σκαφών

Τα σκάφη αναψυχής μπορεί να είναι είτε επανδρωμένα (προσφέρουν πολυτελείς διευκολύνσεις και προσωπική εξυπηρέτηση, ακόμα και για τους πιο απαιτητικούς ναυλωτές – πελάτες ενώ το πλήρωμα αποτελείται από

πτεπειραμένους επαγγελματίες) είτε σκάφη χωρίς μόνιμο πλήρωμα (**bare boats**). Αυτά τα σκάφη μπορούν να ενοικιαστούν, εφόσον δύο από τους επιβάτες διαθέτουν δίπλωμα κυβερνήτη ή βεβαίωση από αναγνωρισμένο ναυτικό όμιλο που να αποδεικνύει τις ιστιοπλοϊκές τους γνώσεις και τη ναυτική τους εμπειρία στην ανοιχτή θάλασσα. Σε αντίθετη περίπτωση είναι δυνατή η πρόσληψη ενός κυβερνήτη με τοπική γνώση, έτσι ώστε να μπορεί να χειριστεί το **yacht** και να οδηγήσει τους ναυλωτές από νησί σε νησί. Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται και οι στολίσκοι σκαφών. Αυτός ο νέος τύπος θαλάσσιας δραστηριότητας έχει σχεδιαστεί με σκοπό τη μείωση του κόστους ενοικίασης ενός σκάφους αναψυχής έτσι ώστε το **yachting** να γίνει πιο προσίτο και οικονομικό. Οι στολίσκοι σκαφών αναψυχής είναι μία ομάδα 10–12 σκαφών συνοδευόμενα από ένα σκάφος αρχηγό. Συνήθως ακολουθούν ένα συγκεκριμένο δρομολόγιο. Επάνω στο σκάφος – αρχηγό θα πρέπει να επιβαίνουν ένας καπετάνιος, ένας μηχανικός και ένας ξεναγός.

Ενοικίαση σκαφών αναψυχής

Η ενοικίαση ενός σκάφους αναψυχής μπορεί να γίνει είτε μέσω κάποιου αναγνωρισμένου ναυτομεσίτη ή ναυτικού πράκτορα είτε απευθείας από τον πλοιοκτήτη – εφοπλιστή.

Το κόστος της ημερήσιας ενοικίασης ενός σκάφους αναψυχής εξαρτάται από το μέγεθός του, το βαθμό άνεσης που παρέχει, τις εξυπηρετήσεις και διευκολύνσεις που διαθέτει, καθώς και ανάλογα με την εκάστοτε περίοδο. Η βασική συμφωνηθείσα τιμή στο συμβόλαιο ενοικίασης για ένα σκάφος με πλήρωμα συνήθως περιλαμβάνει όλα τα τρέχοντα λειτουργικά έξοδα του σκάφους. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να συμπεριλαμβάνονται τα λιμενικά τέλη. Στην ημερήσια τιμή δεν συμπεριλαμβάνονται το κόστος καυσίμων, αναψυκτικών, ποτών, τροφίμων ή άλλη απαίτηση των ενοικιαστών. Για τα σκάφη με πλήρωμα, οι όροι ενοικίασης διαφέρουν. Η τιμή ναύλωσης περιλαμβάνει τη ναύλωση και την ασφάλειά του. Απαιτείται η καταβολή εγγύησης που αφορά την περίπτωση ζημίας, η οποία επιστρέφεται κατά την παράδοση του σκάφους, εφόσον αυτό βρίσκεται στην αρχική του κατάσταση. Η ενοικίαση ενός σκάφους αναψυχής απευθύνεται σε τουρίστες με υψηλό εισόδημα αφού η ναύλωση ενός σκάφους για μία μέρα είναι περίπου €500 χωρίς πλήρωμα, ενώ με πλήρωμα φθάνει και τα €15.000 την ημέρα. Ταυτόχρονα όμως αυτοί οι τουρίστες έχουν και τις ανάλογες απαιτήσεις για το επίπεδο της ποιότητας των υπηρεσιών που τους παρέχονται.

Επιδράσεις στη ζήτηση σκαφών αναψυχής.

Οι βασικοί παράγοντες που μπορούν να επιδράσουν, αρνητικά ή θετικά, στη ζήτηση σκαφών αναψυχής είναι:

1. Το φυσικό περιβάλλον.
2. Η υπάρχουσα υποδομή σε λιμένες αναψυχής και το επίπεδο υπηρεσιών – εξυπηρέτησης των σκαφών.
3. Η εξέλιξη του διαθέσιμου εισοδήματος.
4. Η ανάπτυξη των μορφών ψυχαγωγίας που έχουν σχέση με τη θάλασσα.
5. Η αξία κτήσης ενός σκάφους αναψυχής.
6. Τα κόστος ενοικίασης ενός σκάφους αναψυχής και οι όροι πληρωμής.
7. Το κόστος συντήρησης και λειτουργίας ενός σκάφους αναψυχής.
8. Η αύξηση του ελεύθερου χρόνου των καταναλωτών.
9. Διάφοροι εξωγενείς παράγοντες, όπως είναι η κατάσταση μίας χώρας ή η σχέση της με τις γειτονικές χώρες.

β. Κρουαζιέρες (Cruising).

Μία κρουαζιέρα συνδυάζει τη μεταφορά, τη διαμονή και τις περιηγήσεις με την πολυτέλεια και την άνεση. Υπάρχει ποικιλία στη διασκέδαση, στα ψυχαγωγικά προγράμματα για παιδιά, στις αθλητικές δραστηριότητες και στην οργανωμένη ψυχαγωγία.

Η διαμονή στα κρουαζιερόπλοια είναι υψηλών απαιτήσεων από άποψη διατροφής, διαμονής, διασκέδασης, αναψυχής και ποικιλίας παρεχομένων δραστηριοτήτων.

Ο τουρισμός κρουαζιεροπλοίων είναι μία μορφή θαλάσσιου τουρισμού που έχει γνωρίσει μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα. Μέχρι πριν μερικά χρόνια ο τουρισμός κρουαζιεροπλοίων ήταν μία δραστηριότητα που την αναλάμβαναν μόνο τουριστικά πρακτορεία του εξωτερικού ή συνεργαζόμενα πρακτορεία εντός της Ελλάδας. Υπάρχουν πλέον όμως πολλά τουριστικά γραφεία που ασχολούνται με το αντικείμενο αυτό και πωλούν πακέτα διακοπών που περιλαμβάνουν κρουαζιέρα. Ταυτόχρονα έχουν

αναπτυχθεί πολλές ναυτιλιακές εταιρείες στον τομέα αυτό και έχουν στην ιδιοκτησία τους αρκετά κρουαζιερόπλοια και διοργανώνουν κρουαζιέρες τόσο στο Αιγαίο, όσο και στο Ιόνιο πέλαγος (Επτάνησα).

Οι μακροχρόνιες κρουαζιέρες είναι πολυήμερες (τετραήμερες και άνω) και έχουν είτε μόνο αμιγείς ελληνικούς σταθμούς είτε και διεθνείς. Δηλαδή ορισμένες κρουαζιέρες περιλαμβάνουν στάσεις σε κάποια νησιά των Κυκλάδων (π.χ. Μύκονος, Δήλος, Σαντορίνη), των Δωδεκανήσων (π.χ. Ρόδος) και σε κάποιους άλλους σταθμούς όπως είναι η Κρήτη (π.χ. Ηράκλειο), η Κως, το Κατάκολο και το Γύθειο, ενώ σε άλλες προστίθενται και λιμάνια-σταθμοί της Τουρκίας (π.χ. Κουσάντασι, Κωνσταντινούπολη), της Κύπρου, του Ισραήλ και της Ιταλίας (π.χ. Βενετία).

Τα μικρότερα σκάφη (50 – 100 επιβατών) αναχωρούν για μικρά ταξίδια ή μονοήμερες κρουαζιέρες ή ναυλώνονται για ιδιωτικούς γύρους στα νησιά του Αργοσαρωνικού, στην Κρήτη και στην Χαλκιδική.

Το προϊόν που προσφέρουν πλέον τα κρουαζιερόπλοια έχει φθάσει σε πολύ υψηλά επίπεδα ενώ ταυτόχρονα έχει αρκετά προσιτές τιμές. Βέβαια αυτά τα πακέτα διακοπών αναφέρονται κυρίως σε άτομα με υψηλό εισόδημα, η προσέλκυση των οποίων είναι και ο απώτερος στόχος των τουριστικών επιχειρήσεων. Οι ελληνικές ακτοπλοϊκές εταιρείες ανταγωνίζονται τις υπόλοιπες εταιρείες με τους ίδιους όρους εφόσον παρέχουν ένα ποιοτικό τουριστικό προϊόν στο αυτό επίπεδο με τις υπόλοιπες ανταγωνίστριες εταιρείες.

γ. Ημερόπλοια.

Τα ημερόπλοια είναι κρουαζιερόπλοια μικρότερου μεγέθους και έχουν ικανότητα φιλοξενίας της τάξης των 50 –200 επιβατών. Η μόνη διαφορά τους από τα κρουαζιερόπλοια είναι ότι δεν διαθέτουν συνήθως χώρους ενδιαίτησης. Τα ημερόπλοια εκτελούν συνήθως ημερήσιες περιηγήσεις και μικρές εκδρομές ακολουθώντας ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα πλεύσης, προσέγγισης, επίσκεψης και παραμονής σε προγραμματισμένα σημεία και λιμάνια. Επίσης τα ημερόπλοια μισθώνονται και για ιδιωτικές περιηγήσεις.

Η σημασία του θαλάσσιου τουρισμού για την Ελλάδα.

Ο θαλάσσιος τουρισμός έχει μεγάλη σημασία για την Ελλάδα για τους εξής λόγους:

- α) Λόγω της γεωγραφικής ιδιομορφίας της Ελλάδας είναι μία μορφή τουρισμού που έχει πολύ μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης.
- β) Είναι μια μορφή τουρισμού που γίνεται κυρίως από άτομα με υψηλό εισόδημα, οι οποίοι έχουν και αντίστοιχα υψηλές ποιοτικές απαιτήσεις, η οποία

αποφέρει μεγάλα ποσά συναλλάγματος.

γ) Ο θαλάσσιος τουρισμός προσφέρει τη δυνατότητα επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, ελαχιστοποιώντας την εποχικότητα του τουρισμού.

δ) Ταυτόχρονα αυξάνεται η ζήτηση για εξειδικευμένο προσωπικό διαφόρων ειδικοτήτων που έχουν έμμεση σχέση με τον τουρισμό (υπάλληλοι μαρίνων και λιμανιών, προσωπικό για τα σκάφη, προσωπικό κουζίνας κλπ.) με αποτέλεσμα την μείωση της ανεργίας.

ε) Αναφέρεται τόσο σε μεμονωμένους τουρίστες όσο και σε group.

Βέβαια για να υπάρξει ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού πρέπει να υπάρξει και η κατάλληλη υποδομή και ανωδομή, της οποίας το κόστος δημιουργίας κάθε άλλο παρά χαμηλό είναι, ιδιαίτερα δε σε ότι αφορά στην κατασκευή σύγχρονων και άρτια εξοπλισμένων μαρίνων καθώς και στη συμπλήρωση ή/και ανανέωση του στόλου των σκαφών αναψυχής και των κρουαζιεροπλοίων.

-Κοινωνικός τουρισμός (Social tourism)

Είναι μια μορφή τουρισμού η οποία αποτελεί κομμάτι της «κοινωνικής πολιτικής» του κράτους. Ανάλογα με την οργάνωση κάθε κράτους, διοργανώνεται από τους κρατικούς ή κοινωνικούς φορείς.

Πρόκειται για οικονομικά τουριστικά πακέτα τα οποία:

Παρέχονται δωρεάν ή με μια ιδιαίτερα χαμηλή συμμετοχή.

Αφορούν ανθρώπους με χαμηλό εισόδημα, όπως συνταξιούχοι, άνεργοι, νέοι κ.λπ., οι οποίοι θα έχουν την ευκαιρία ολιγοήμερων διακοπών.

- Υλοποιούνται σε περιόδους χαμηλής τουριστικής ζήτησης.
- Συνήθως αφορούν τουριστικούς προορισμούς που δεν συμπεριλαμβάνονται σε εκείνους με τη μεγαλύτερη τουριστική ζήτηση.

Αφορούν κυρίως τον εσωτερικό τουρισμό.

- Τουρισμός πόλης.

Τα άτομα που προτιμούν τον τουρισμό πόλης ταξιδεύουν σε μία πόλη και την περιηγούνται για μερικές ημέρες. Συνήθως είναι άτομα με υψηλό μορφωτικό και εισοδηματικό επίπεδο.

Οι περιηγήσεις είναι άμεσα δεμένες με το μορφωτικό τουρισμό και ιδιαίτερα με διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις που λαμβάνουν χώρα ενώ τα επαγγελματικά ταξίδια παίζουν και αυτά με τη σειρά τους σημαντικό ρόλο. Σημαντικό ρόλο παίζει όμως και η διασκέδαση (νυχτερινή ζωή), οι αγορές και οι εκδρομές σε κοντινές περιοχές με ωραίο φυσικό περιβάλλον.

- Εκπαιδευτικός ή μορφωτικός τουρισμός.

Αποτελεί μία μορφή τουρισμού όπου τα άτομα έχουν σαν κύριο σκοπό την εκπαίδευση και την παρακολούθηση πολιτιστικών ή μορφωτικών εκδηλώσεων. Πολλά τουριστικά μέρη τα οποία έχουν αναπτύξει αυτή τη μορφή τουρισμού συνδυάζουν την πολιτιστική παράδοση και τα αξιοθέατα με παράλληλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Έτσι οι τουρίστες έχουν την δυνατότητα να συνδυάσουν την εκπαίδευση με ψυχαγωγικές και λοιπές μορφωτικές δραστηριότητες (επισκέψεις ιστορικών μνημείων και αρχαιολογικών χώρων, θεατρικές παραστάσεις κλπ.).

Όπως είναι λογικό οι ειδικές ανάγκες αυτής της μορφής τουρισμού είναι ιδιαίτερα αυξημένες και συνδυάζουν την κλασική τουριστική υποδομή (ξενοδοχεία, εστιατόρια, λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις) και ειδική πολιτιστική υποδομή (πολιτιστικές και μορφωτικές εκδηλώσεις, βιβλιοθήκες, εκπαιδευτικό προσωπικό, εκπαιδευτικά ιδρύματα).

- Γεωτουρισμός.

Ο γεωτουρισμός είναι μία σχετικά νέα μορφή τουρισμού και είναι ένας συνδυασμός πολιτιστικού και περιβαλλοντικού τουρισμού. Μπορεί να αναπτυχθεί σε περιοχές που διαθέτουν σημαντικά γεωλογικά μνημεία, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν πόλο προσέλκυσης τουριστών ειδικού ενδιαφέροντος.

Κύριος στόχος του είναι η σύνδεση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος με τη γεωλογική κληρονομιά κάθε τόπου, τα πολιτιστικά μνημεία και τις παραδόσεις του.

Κυριότερο παράδειγμα γεωτουριστικής δραστηριότητας στην Ελλάδα αποτελεί το απολιθωμένο δάσος Λέσβου και οι πολλαπλές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε αυτό, όπως το μουσείο Φυσικής Ιστορίας της περιοχής (εκπαιδευτικές δραστηριότητες, διοργάνωση εκδηλώσεων και διεθνών συνεδρίων) καθώς και το παράκτιο πάρκο του Σχοινιά.

Τα δύο αυτά παραδείγματα αποδεικνύουν τις θετικές επιδράσεις του γεωτουρισμού στην περιφερειακή αναπτυξιακή διαδικασία (αύξηση εισοδημάτων, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, συγκράτηση του πληθυσμού, προσέλκυση επιστημονικού ενδιαφέροντος).

Η ανάπτυξη του γεωτουρισμού απαιτεί τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών (ενημερωτικά περίπτερα, σήμανση διαδρομών, δημιουργία κέντρων περιβαλλοντικής ενημέρωσης και εκπαίδευσης) καθώς και παραγωγή γεωτουριστικών προϊόντων (ενημερωτικοί οδηγοί, αναμνηστικά είδη κλπ.).

- Οινοτουρισμός ή οινικός τουρισμός.

Ο όρος αφορά μία κατηγορία θεματικού τουρισμού, στο πλαίσιο της οποίας η επαφή με το κρασί είναι το επίκεντρο, όχι όμως ο αυτοσκοπός. Για να έχουμε ολοκληρωμένο οινοτουρισμό, ένας τουρίστας πρέπει να επισκεφθεί μία οινοπαραγωγική περιοχή προκειμένου να μάθει περισσότερα για τα κρασιά της και να τα δοκιμάσει. Ωστόσο, για να είναι ολοκληρωμένη η εμπειρία του, η περιοχή πρέπει να του προσφέρει επιπλέον δραστηριότητες πολιτιστικού, λαογραφικού, ή ακόμα και αθλητικού και ψυχαγωγικού ενδιαφέροντος. Ακόμα, ο οινοτουρίστας πρέπει να έχει στη διάθεσή του βασικές υποδομές υψηλού επιπέδου, όπως διαμονή, σίτιση και διασκέδαση, οι οποίες όμως να σχετίζονται με κάποιο έξυπνο τρόπο με το κρασί της περιοχής, προκειμένου να επικοινωνήσουν αποτελεσματικά το μήνυμα ότι η συγκεκριμένη περιοχή έχει υψηλό οινοτουριστικό ενδιαφέρον.

Για παράδειγμα, ένα ξενοδοχείο πρέπει να παρέχει οινοτουριστικές δραστηριότητες και πληροφορίες που να οδηγούν σε αυτές, ενώ ένα εστιατόριο πρέπει να αναδεικνύει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο την τοπική οινογαστρονομία. Τέλος, εννοείται ότι στον οινοτουρίστα πρέπει να παρέχονται στοιχειώδεις ευκολίες όπως σήμανση προς τους χώρους που τον ενδιαφέρουν, εύκολη πρόσβαση σε αυτούς και επικοινωνιακό υλικό στη γλώσσα του ή τουλάχιστον σε μία ή παραπάνω διεθνείς γλώσσες.

Μόνο όταν όλα αυτά τα στοιχεία διασφαλιστούν και λειτουργήσουν σωστά και συμπληρωματικά έχουμε οργανωμένο οινοτουρισμό, ο οποίος θα αποτελέσει πηγή έλξης τουριστικού ενδιαφέροντος από την Ελλάδα και το εξωτερικό όλες τις εποχές του χρόνου, και κατ' επέκταση πηγή εισοδήματος και ανάπτυξης. Και για να γίνει αυτό, θα πρέπει να υπάρχει σύμπνοια απόψεων και σωστή συνεργασία ανάμεσα στην κυβέρνηση, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τον αμπελοοινικό κλάδο, τους κλάδους της φιλοξενίας και της εστίασης, καθώς και τους τουριστικούς πράκτορες.

Ο οινοτουρισμός ευνοεί την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας και την ενδυνάμωση και ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας και των ιδιαίτερων ποιοτικών χαρακτηριστικών που συνθέτουν την εικόνα μιας περιφέρειας. Ο παραγωγός εντάσσεται και λειτουργεί στο ευρύτερο δίκτυο της τοπικής οικονομίας, βρίσκει εναλλακτικούς τρόπους στήριξης του εισοδήματος του και απαντήσεις σε πιεστικά διλήμματα που τίθενται σε καιρούς σκληρού παγκόσμιου ανταγωνισμού. Ένα οργανωμένο και ποιοτικά διαρθρωμένο οινοτουριστικό πρόγραμμα μπορεί να λειτουργήσει ως ασπίδα για περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους από βίαιες περιβαλλοντικές επιθέσεις, συνέπεια του μαζικού τουρισμού ή άλλων τουριστικών και οικιστικών παρεμβάσεων.

Παράδειγμα μίας πρωτοβουλίας ανάπτυξης οινοτουρισμού είναι οι «Δρόμοι του Κρασιού της Μακεδονίας».

- Γαστρονομικός τουρισμός.

Προσδιορίζοντας τον όρο γαστρονομικός τουρισμός, εννοούμε τη νέα μορφή ενός εναλλακτικού τρόπου διακοπών, στον οποίο κυριαρχεί η κουλτούρα της τοπικής κουζίνας, δηλαδή οι ταξιδιώτες επιδιώκουν να βιώσουν μοναδικές γαστρονομικές εμπειρίες, και αποτελεί μια απ' τις μεγαλύτερες τάσεις στον χώρο του τουρισμού παγκοσμίως.

Η γαστρονομία αποτελεί ένα ιδιαίτερα πρόσφορο τουριστικό προϊόν για την Ελλάδα, με τη μεγάλη ποικιλία πρώτων υλών που διαθέτει και τον ανεξάντλητο πλούτο των παραδοσιακών συνταγών.

Παρά την αδιαμφισβήτητη διατροφική αξία της τοπικής κουζίνας, δυστυχώς ελάχιστες τουριστικές μονάδες έχουν αναδείξει τη γεύση σε κυρίαρχο στοιχείο των πακέτων που προσφέρουν.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, το 44% των ταξιδιωτών ανά τον κόσμο, θεωρούν το φαγητό ως ένα από τα πρωτεύοντα κριτήρια του τόπου που θα επισκεφθούν. Ωστόσο, ο γαστρονομικός τουρισμός στη χώρα μας βρίσκεται σε εμβρυακή φάση και δυστυχώς ακόμα δεν έχει αναπτυχθεί, στο βαθμό που θα την κατέτασσε ανάμεσα στους πιο ελκυστικούς και ανταγωνιστικούς προορισμούς, όπως η γειτονική Ιταλία, η Ισπανία και η Γαλλία.

Ο γαστρονομικός τουρισμός, που μεσουρανάει στη μεσογειακή τουριστική αγορά και επιφέρει τεράστια οικονομικά οφέλη στις γείτονες μεσογειακές χώρες ελάχιστα έχει απασχολήσει στην Ελλάδα τους τουριστικούς επιχειρηματίες, ανεξαρτήτως μεγέθους.

Το μοντέλο της μεσογειακής διατροφής, έχει χρησιμοποιηθεί πάρα πολύ από τις βασικές ανταγωνιστικές χώρες της λεκάνης της Μεσογείου (Ιταλία, Ισπανία) προκειμένου να προσελκύσουν μεγάλο κομμάτι του γαστρονομικού τουρισμού.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, εμείς θα πρέπει να επιβάλλουμε τη

διεθνοποίηση της τοπικής κουζίνας και να διαδώσουμε ότι το κυρίαρχο στοιχείο στο γαστρονομικό τουρισμό είναι η εθνική του ταυτότητα και η εντοπιότητα των γεύσεων.

Το πρόβλημα που έχει να αντιμετωπίσει η Ελλάδα ως τουριστικός προορισμός γαστρονομικού τουρισμού δεν είναι να πείσει τον τουρίστα καταναλωτή να επισκεφθεί τη χώρα μας, για να γνωρίσει την τοπική παραδοσιακή κουζίνα. Αλλά το τι εμπειρία θα αποκομίσει τελικά αυτός ο επισκέπτης, ο οποίος θα έχει ταξιδέψει από την άλλη άκρη της Ευρώπης ή και του κόσμου για να δοκιμάσει τους παραδοσιακούς ελληνικούς μεζέδες με φρέσκα υλικά και τελικά του προσφέρουν κρύες προτηγανισμένες πατάτες. Ή έρθει και βρει τουριστικές υποδομές χαμηλού επιπέδου με ανειδίκευτο προσωπικό, που προσφέρει μέτριο έως κακό service. Για να μην σχολιάσουμε την κατάσταση που επικρατεί στους χώρους υγιεινής των περισσότερων εποχικών μαγαζιών σε τουριστικές περιοχές.

Παραδείγματα υπηρεσιών γαστρονομικού τουρισμού είναι η διοργάνωση σεμιναρίων τοπικής κουζίνας, εκδηλώσεων γευσιγνωσίας και οινογνωσίας, η ξενάγηση και γνωριμία με παραδοσιακά προϊόντα και τις μεθόδους παρασκευής τους καθώς και διάφορες μαγειρικές επιδείξεις. Με τον διαφορετικό πλούτο που διαθέτει κάθε περιοχή της Ελλάδας, τόσο σε γαστρονομικό πολιτισμό όσο και στην ποιότητα και αυθεντικότητα των τοπικών προϊόντων, είναι προφανής η ευκαιρία που υπάρχει για την ανάπτυξη του γαστρονομικού τουρισμού σε κάθε τουριστικό ή μη προορισμό και την καθιέρωσή του ως Γαστρονομικό Προορισμό. Σημαντικότερο βήμα για την προώθηση του γαστρονομικού τουρισμού είναι η καθιέρωση του Kalimera Breakfast, ενός εξ' ολοκλήρου ελληνικού πρωινού, το οποίο ήδη προσφέρεται σε ξενοδοχεία της ελληνικής επικράτειας.

- Νέες μορφές εναλλακτικού τουρισμού.

Εκτός από τα παραπάνω διαδομένα είδη τουρισμού έχουν εμφανιστεί καινούριες ειδικές - εναλλακτικές μορφές.

Κινηματογραφικός τουρισμός:

Οι τουρίστες επισκέπτονται μία περιοχή για να γνωρίσουν τοποθεσίες που έχει γυριστεί κάποια κινηματογραφική ταινία. Κύριο έναυσμα για την ανάπτυξη αυτού του τουρισμού ήταν η δημιουργία τουριστικών πακέτων με προορισμό τις τοποθεσίες που γυρίστηκε η κινηματογραφική τριλογία «Ο Άρχοντας των δαχτυλιδιών».

Θανατοτουρισμός:

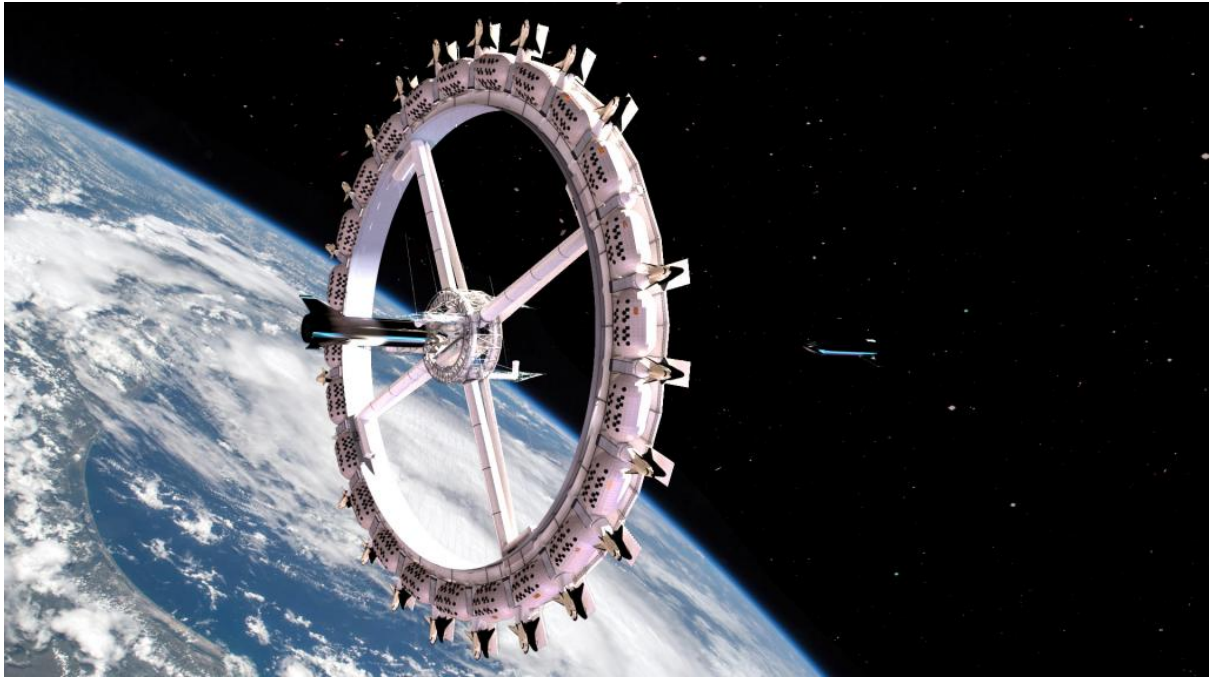

Η επίσκεψη περιοχών που έχει χυθεί αίμα από μάχες, γενοκτονίες κ.ά. Παράδειγμα είναι οι επισκέψεις τουριστών στο Νταχάου της Γερμανίας, για να δουν τους χώρους που μαρτύρησαν οι Εβραίοι κατά τη διάρκεια του ναζισμού, καθώς και οι επισκέψεις που πραγματοποιούνται στο πυρηνικό εργοστάσιο του Τσερνομπίλ, όπου είχε γίνει πυρηνικό ατύχημα στο παρελθόν.

Τουρισμός στο διάστημα:

Η επίσκεψη του διαστήματος από τουρίστες. Τα

ποσά που απαιτούνται είναι υπέρογκα και αυτός είναι ο λόγος που αυτή η μορφή τουρισμού δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη.

<https://www.insider.gr/stiles/spend-it/225300/diastimikos-toyrismos-proto-polyteles-xenodoheio-sto-diastrima-anoigei-2025>

Αλιευτικός τουρισμός:

Οι τουρίστες, μαζί με επαγγελματίες ψαράδες συμμετέχουν στη διαδικασία του ψαρέματος.